

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 470/2011-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti K., s. r. o., S., zastúpenej advokátom Mgr. T. A., Advokátska kancelária, S., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí v jeho prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 9 C 189/2010 z 12. januára 2011 a postupom a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 92/2011 zo 14. apríla 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti K., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. augusta 2011 doručená sťažnosť spoločnosti K., s. r. o., S. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie vecí v jeho prítomnosti podľa čl. 48

ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 C 189/2010 z 12. januára 2011 a postupom a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 16 Co 92/2011 zo 14. apríla 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupovala v konaní vedenom pred okresným súdom o zaplatenie 155,66 € s príslušenstvom ako žalovaná. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 9 C 189/2010 z 12. januára 2011 zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalovanú sumu s príslušenstvom, ako aj trovy konania. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd rozsudkom sp. zn. 16 Co 92/2011 zo 14. apríla 2011 prvostupňový rozsudok potvrdil. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie, pretože podľa jej názoru týmto rozhodnutím jej bola odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“)].

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol nálezom a vyslovil porušenie jej označených práv postupom a rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 C 189/2010 z 12. januára 2011 a postupom a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 16 Co 92/2011 zo 14. apríla 2011. Zároveň sťažovateľka žiadala priznať finančné zadost'učinenie v sume 5 000 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K predloženej sťažnosti ústavný súd v prvom rade považuje za potrebné uviesť, že sťažovateľka v samotnom návrhu na rozhodnutie (petit) nedostatočným spôsobom identifikovala základné práva a iné práva (označením korešpondujúcim s príslušným článkom ústavy alebo medzinárodnej zmluvy, pozn.), ako aj rozhodnutia orgánov verejnej moci, ktorými mali byť porušené jej základné práva a iné práva (neuviedla príslušné spisové značky súdnych konaní, pozn.), hoci z obsahu sťažnosti je zrejmé, že sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci v jej prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 C 189/2010 z 12. januára 2011 a postupom, ktorý mu

predchádzal, a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 16 Co 92/2011 zo 14. apríla 2011 a postupom, ktorý mu predchádzal. Ďalším nedostatkom sťažnosti je to, že sťažovateľka k sťažnosti nepripojila plnú moc právneho zástupcu na zastupovanie pred ústavným súdom, ako aj kópie právoplatných rozhodnutí súdov, ktoré napáda.

Takéto zistenia štandardne vedú ústavný súd k výzve adresovanej sťažovateľke na doplnenie jej podania s poučením, v akom smere je potrebné podanie doplniť, v akej lehote a aké sú prípadné následky nevyhovenia výzve.

V posudzovanom prípade však ústavný súd z dôvodov hospodárnosti a efektívnosti konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (§ 6 OSP v spojení s § 31a zákona o ústavnom súde) od výzvy adresovanej sťažovateľke upustil a ustálil predmet tohto konania tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia. Dôvodom zvoleného postupu bolo samotné rozhodnutie o predloženej sťažnosti v rámci jej predbežného prerokovania. Ústavný súd totiž na základe podkladov, ktorými disponoval, a svojich zistení dospel k záveru, že ani prípadné doplnenie petitu sťažnosti sťažovateľky a doloženie plnej moci právnomu zástupcovi, ako aj kópií právoplatných rozhodnutí súdov (ktoré sťažovateľka napáda), by nemohlo za daných okolností viesť k prijatiu jej sťažnosti na ďalšie konanie.

1. Ústavný súd vo vzťahu k napadnutému postupu a rozsudku okresného súdu poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

Účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Napadnutý rozsudok okresného súdu a postup súdu, ktorý mu predchádzal, bol napadnuteľný odvolaním ako riadnym opravným prostriedkom. Túto možnosť (podať odvolanie) sťažovateľka aj využila. Ochranu jej označeným právam poskytoval v odvolacom konaní krajský súd, a tak ústavný súd už nemôže podrobiť svojmu prieskumu napadnutý rozsudok okresného súdu.

Ústavný súd preto sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie svojich označených práv postupom a rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 C 189/2010 z 12. januára 2011, odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

2. Vo vzťahu k napadnutému postupu a rozsudku krajského súdu ústavný súd opätovne poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľkiných práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľka nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré jej zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúvané (IV. ÚS 303/04).

Podstatou námietok sťažovateľky je tvrdenie, že okresný súd vo veci samej rozhodol v neprítomnosti sťažovateľky, čím jej odňal možnosť konať pred súdom, a krajský súd svojím postupom a rozsudkom nenapravil toto pochybenie okresného súdu, čím došlo k porušeniu jej označených práv.

Sťažovateľka v sťažnosti tiež uviedla informáciu, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že jej postupom vo veci konajúcich súdov bola odňatá možnosť konať pred súdom. Na základe zistení ústavného súdu sťažovateľka doručila svoje dovolanie okresnému súdu 21. júla 2011, ktorý po vykonaní nevyhnutných procesných úkonov predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) súdny spis pre účely rozhodnutia o podanom dovolaní 6. septembra 2011. V čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti najvyšší súd o podanom dovolaní nerozhodol.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka totožné námietky uplatnila v sťažnosti podanej ústavnému súdu, ako aj v dovolaní podanom najvyššiemu súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie skončené, musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude vo vzťahu ku krajskému súdu rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 358/09), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd sa však v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľku prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd, majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľke lehota na podanie sťažnosti

ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54).

A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať sťažovateľka k dispozícii už iba možnosť podať sťažnosť na ústavnom súde v súvislosti s týmto rozhodnutím za obvyklých podmienok.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2011